

REDACTIA
și ADMINISTRATIJA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concurs, inserțiuni și taxe de abonament se trimis administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERĂRĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 4449/1915.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** pentru conferirea alor două, cel mult trei stipendii din fundațiunea **Teodor Papp**.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt, conform literelor fundamentale:

- rudeniile fundatorului;
- tinerii români ortodocși din orașul Giula;
- în lipsa recurenților indicați sub a) și b) urmează îndreptățirea tinerilor ortodocși români din întreaga dieceza Aradului, cari cercetează școalele elementare, școale civile, reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale, academii ori universități și la institute teologice.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului român ortodox din Arad, ajustate cu următoarele documente originale ori autenticate la vr'un notar public regesc:

1. Extras de botez din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii române ortodoxe;

2. Rudeniile, cari reflectează la stipendiu, au se prezinte și informațiune familiară, din care să fie evident gradul de înrudire cu fundatorul;

3. Atestat de paupertate dela dirigătoria politică competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților concurentului, precum și despre starea concurentului însuși. Acest atestat se cere și dela recurenții sub titlu de rudenie.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1914/15, iar universitarii despre toate semestrele ascultate, respective documentul despre rezultatul în examene.

5. Certificat medical, dela vre-un medic oficial, despre starea sanitară a recurentului.

6. Dacă recurentul ar fi întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut timpul respectiv și cu ce conduită?

7. Concurentul va avea să arate în petițiune și aceea, că este asentat ori ba; dacă da, de când e asentat și când are să-și facă stagiul mi-

litar? apoi că unde, la ce școală, are de gând a-și continua studiile; dacă e student în școale medii, ce carieră are de gând să-și aleagă după terminare? și că de unde și în ce sumă are deja vr'un stipendiu. De asemenea vor avea recurenții să arate și adresa, la care să li-se trimită la vremea sa rezoluțiunea consistorială.

Arad, din ședința consistorială dela 14/27 august 1915.

*Consistorul rom. ort.
dii Arad.*

Nr. 4448/1915.

Concurs.

I.

Prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 zile** pentru conferirea unui stipendiu anual de 800 cor. adecă opt sute coroane din fundațiunea diecezană „**Simeon Iosif Popoviciu Paffy**“ pentru un tinăr, care să se pregătească de profesor pentru catedra de desen și geometria descriptivă dela institutul preparandial diecezan din Arad.

Concurenții la acest stipendiu au să prezinte:

- Extras de botez, că e născut și botezat în biserica noastră ortodoxă română și că și de prezent îi aparține acesteia;
- Atestat de paupertate, redactat de respectiva antistie comunală în termen detaliat, despre starea materială a recurentului și a părinților lui; iar însuși atestatul să fie vidimat și de conducătorul oficiului parohial;
- Certificat medical, dela un medic oficial, despre starea sanitară a petentului;
- Testimoniu de maturitate gimnazială cu succes bun;
- Certificat despre conduita sa, redactat de conducătorul oficiului parohial din comuna recurentului;
- Un act de legitimație despre starea recurentului, din punct de vedere militar, de e asentat ori ba, și dacă da, când crede să-și facă serviciul militar?

Recurenții, cari vor fi terminat cursul teodin Arad, în senzul literelor fundamentale vor avea preferință.

II.

Totodată se publică concurs de **15 zile** și pentru acordarea din aceeași fundațiune alor două ajutoare pentru doi tînări săraci dela institutul preparandial diecezan din Arad, asigurându-se preferința pentru eventualii preparanți din familia Popa din Buteni sau a preotului din Buteni.

Recurenții au să prezinte documentele indicate mai sus sub punctele 1—3 și testimoniu despre absolvirea alor patru clase medii, cari dau drept la înscrierea în preparandie, ori testimoniu despre aceea, că a frecventat și a fost clasificat cu cel puțin suficient din careva curs preparandial la institutul nostru pedagogic.

Recurenții doritori de stipendiu respective de ajutoare, indicate mai sus, au să se conformeze întru toate dispozițiunilor acestui concurs și să prezinte aici documente originale sau cel puțin legalizate la notar public regesc; la din contra rugările dânsilor nu vor putea fi luate în socotință.

Fiecare recurent să arate adresa, la care să i-se comunice la vremea sa rezoluțiunea consistorială.

Arad, din ședința consistorială dela 14/27 august 1915.

*Consistorul român ortodox
din Arad.*

Nr. 2794/1915.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termin de **15 zile** pentru conferirea alor 14 ajutoare de câte 200 cor. pe seama elevilor preparandiali dela institutul pedagogic diecezan din Arad.

La ajutoarele acestea pot să competeze numai acei tînări români gr. orientali, cari s-au născut pe teritoriul diecezei Aradului și vor fi fost înscriși, înainte de espirarea acestui concurs, la preparandia numită și o vor frecventă ca elevi ordinari.

Rugările pentru ajutor vor trebui trimise în terminul concursual subsemnatului Consistor, ajustate cu următoarele documente:

1. Estras de botez, în original;
2. Testimoniu școlar, în original, despre studiul prestat în anul școlar 1914/15;
3. Act de legitimare dela Direcțiunea institutului nostru preparandial despre înscrierea pe anul școlar 1915/16 și despre cercetarea prelegerilor ca elevi regulați.
4. Certificat oficios dela antistia comunală concernentă, vidimat de conducătorul oficiului nostru parohial despre starea materială a recu-

rentului și a părinților săi. Certificatul acesta să fie redactat în termeni precizi și detailați.

5. Eventualul document sau cel puțin informațiune despre aceea, că recurentul a fost asetat ori ba; dacă da, când a fost asetat și că pe când își așteaptă chemarea la arme.

Elevii preparandiali, cari au avut ajutor în anul școlar trecut, întrucât reflectează și pentru acest an la acel ajutor, încă sunt îndatorați a înainta la Consistor, în acelaș termin de 15 zile, rugare ajustată cu toate documentele cerute mai sus dela recurenții noi.

Arad, la 17/30 august 1915.

*Consistorul român ort.
din Arad.*

Invățaturile răsboiului.

Sguduirii mari produc mari schimbări sufletești. Lumea cearcă acum schimbările sufletești ce le-a produs răsboiul.

Un ziarist chestionase preoțiimea parohială de toate confesiunile din Arad, că ce schimbare a observat în viața religioasă a poporului. Răspunsul unanim al preoților din Arad este, că s'a ameliorat, cercetează mai mulți biserica, se împărtășesc cu sfintele taine și săvârșesc acte de caritate în măsură mai mare. Numai priorul mănăstirei rom. catolice din M. Radna are o notă deosebită. După dânsul numai cei loviți de nenorocirile răsboiului recurg la ajutorul mângâitor al bisericii, încolo oamenii au rămas răi ca și mai înainte de răsboiu. Așa zice preoțiimea.

De pe câmpul de răsboiu ne vine știrea, că ostașii să roagă neconținut lui Dumnezeu. »Toți sunt în răsboiu pătruși de o deosebită religiositate; atâtea cruci și atâtea evlavie, amastecată cu vitejie« — zice eroul căzut în luptă Dr. Sădean în epistola sa adresată directorului seminarial. Într'un raport de pe câmpul de răsboiu cetisem cum în preajma unui asalt soldații slovaci își scot cărticele de rugăciuni și se roagă, iară ungurii aprind pe pipă. Aceasta ar fi să fie persiflarea religiosității slovacului și nota că cel ce aprinde pipa în fața morții e mai luminat decât cel ce chiamă numele lui Dumnezeu. Ziaristul acela sigur nu e creștin și fi vine bine la socoteală de a zemflemiză actele religioase creștinești. Altul spune cum după o isbândă strălucită a regimentului nostru — 33 — îi zice un soldat român, vezi domnule locotenent, că și Dumnezeu ține cu noi. Suflete naive, scrie în »Aradi Közlöny« luminatul (?) locotenent circumcis, căci doar noi știm, că atotputernica strategie învinge iar nu Dumnezeu. Un prieten ne

spunea cu câtă evlavie să roagă oamenii noștri pe câmpul de războiu, dar sunt oameni cari apostrofează de lașitate rugăciunea în fața dușmanului. Aceștia sunt intelectualii liberi cugetători cum le place a se numi pe sine, în realitate inconștienți. Cercurile conducătoare însă judecă altfel, ele înțeleg că numai unde este credință în Dumnezeu este și caracter, și numai caracterele își împlinesc datoria lor. Aceste cercuri în religiozitatea ostașilor află garanția vitejiei lor, dreptce nu numai că ar fi aflat superflu contingentul de preoți campestri, ci în decursul războiului i-a înmulțit și puse tot mai mare pond pe valoarea lor morală în războiu dovadă și distincțiile ce li-se conferă pentru înălțarea sufletelor pe câmpul de războiu și ducerea lor la isbândă.

Cea mai scumpă carte pentru ostașul din războiu este cartea de rugăciune. Atâtea scrisori câte ne vin, tot cărți de rugăciuni cer și tot de bunul Dumnezeu, unicul ajutor vorbesc. Căci mai ales în primejdiile acele mari se intuiază nimicnicia omului, în fața atotputintei d-zeești.

Dar să vorbim și de experiențele noastre. Vom înregistra fapte. În timpul din urmă văzând comandamentul militar dorul soldaților de a se mărturisii și cuminecă apoi efectul înălțător de suflete a acestor acte religioase înainte de plecare în războiu trimite soldații la mărturisire și cuminecare. În Arad am mărturisit cu colegii preoți mii de soldați. Suflete mai smerite decât a acestor soldați n'am văzut. Când sună comanda de plecare pe piața Tököly, oamenii își făceau cruce cum e obiceiul lor când pleacă la drum.

Un învățător, soldat și el, ne spunea, că oamenii din batalionul său s'au schimbat cu totul după mărturisire. Mai înainte erau neliniștiți, turmentați de soarta ce-i așteaptă, după mărturisire au devenit liniștiți, împăcați cu soarta lor. Acum suntem împăcați ziceau, că mergem cu sufletul curat, binecuvântați de biserică.

Dar la mărturisire se vedeă pe ei neobișnuința de a se mărturisi, un fel de stare pasivă sufletească dar inespresibila mângăere sufletească că se pot mărturisi activ cu întreagă descoperirea greumintelor sufletești. Și tremurând de emoție, strângeau la sine cărțile de rugăciuni când li-se dedeau. Aceste suflete smerite sunt eroii războiului despre cari se formează acum legende.

După aceea au înapoiat răniți. La seminarul nostru diecezan, cel mai mare spital din Arad, vin toate neamurile. I-am studiat care cum vine sufletește. Oameni cari au săvârșit minunile vitejiei pe câmpul de războiu. Când au văzut chipul Domnului Isus Hristos la intrarea mare, apoi în sale chipul Domnului și al Preacuratei, ca fer-

mecați începură a se închină. Scoaseră din buzunare cărțile de rugăciuni, și rugăciunile de dimineață, amiazi și seara le făceau în genunchi pe coridor înaintea chipului Domnului Hristos. Mai evlavioși erau slovacii catolici, pe care se vedeă, că de acasă știu a se rugă. Apoi bucovinenii noștri. Venise odată o grupă de bucovineni, când m'au văzut ca preot s'au tras din pat la mine, nesocotind cercetările medicale și mă rugau să-i »pricestuesc«. De când le-am dat cărțile de rugăciuni aproape nici nu le mai lăsau din mâni. Să știau și ei rugă și mărturisii. Pe ei îi aflam între cei dinții în genunchiând, cu cartea de rugăciuni în mână, dimineața și la amiazi și seara înaintea icoanei Domnului. Ai noștri cetiau toată ziua cărțile de rugăciuni, dar prefereau »Visul Maichi Precestii« și peste tot cărți mistice. Înaintea chipului Domnului însă nu se știau rugă, decât se cereau la sfânta biserică, că acolo să roagă preotul pentru ei și mai ales să audă cântările bisericesti, cântăreții de strană, păreau a aveă un singur dor, să cânte în strană.

Astă vară am fost la băi în Pöstyén. În preajma bisericii romano-catolice un parc în care erau mai multe rugi cu candelile aprinse. Începând dela răsăritul soarelui până spre noapte, țărani slovaci și soldați în genunchiau cu cărțile de rugăciuni în mână în biserică, în pragul bisericei și pe la rugi. Semn că oamenii au educația internă religioasă. Erau și mulți răniți români, le-am dat o mulțime de cărți de rugăciuni și de cuprins religios. Le primeau cu emoție, dar nu se știau rugă, toți oftau după biserică să asculte o slujbă dumnezească.

Din manifestațiile aceste sufletești, cari sunt proba cum înțelege cineva religiozitate, se vede, că la noi s'a făcut mai mult educație externă bisericască, adecă rituală. Pentru el e numai o mângăere serviciul public, la care participă pasiv, iar nu o convingere vie activă și de viață dădătoare, iar corporațiunile bisericesti foruri de luptă egoistă.

Nici nu se puteă altcum, căci noi doar nici cărți de rugăciuni nu aveam pentru popor, ca el independent să se știe rugă lui Dumnezeu. Războiul a descoperit aceasta scădere a noastră și s'a început scrierea cărților de rugăciuni, ce trebuie de acum înainte sistematic făcut, ca poporul să aibă în casa sa cartea de rugăciune manuducătoare în toate trebuințele sale sufletești. Inimile sunt acum deschise, vremea este a le cucerii. Atunci vor amuși și aceia pentru cari biserică și actele ei sfinte sunt un oraclu și miraclu, și renașterea sufletească va creă o epocă nouă în biserică, epoca de aur a religiozității. Profetismul și apostolia în timpuri grele au în-

florit. Și renașterea lor în timpuri grele va răsări, dacă vom renoua viața internă religioasă, în care rezide religiunea. Așa va eși biserica învingătoare din sguduirile mari ale vremilor sângeroase de astăzi.

Orfanii neamului și Vetrele școlare.

De Iosif Stanca.

»Săraci cei patru prunci ai mei!...«

Astfel resunau nespuse de îndurerate și de triste țipetele de durere ale unei soții inviforate în amurgul unei seri liniștite de vară la plecarea soțului în luptă. În durerea exasperată, în timbrul vocii argintii, în mișcărilor nervoase, în trăsăturile expresive pline de suferință ale feței, părea că este acumulată toată durerea, tot noianul de patimi, tot viforul ce e în stare să bântue un suflet omenesc din aceasta vale a plângerilor. Și în aceasta stare sufletească nu mai știă ce să facă: să-și mângăie soțul care îi făcuse impresia unei bucăți de marmoră, ce stătea resemnat și părea că plutește între cer și pământ, sau pe cei patru copilași, aproape de aceeași vrâstă, cu înfățișare de ingeri în cămășuța lor simplă și curată, cu ochii negri ca murele, mari și întrebători, nedumeriți de ceea ce se întâmplă împrejurul lor, sau în urmă să-și sfășie părul capului, culmea la care poate ajunge desperarea omenească. Popul de oameni, de toate clasele și de toate nuanțele, din sfaturile banale, din îndemnurile convenționale, s'a ales cu o peatră grea pe inimă, care a fărîmat pentru aceasta nenorocită o lacrimă trecătoare...

Când s'a pus trenul în mișcare, soțul a rămas cu ochii fixi în văzduh, nemișcat ca un stan de peatră, la unde s'a pus. Din aceasta poziție nu l'a mai abătut nici oftările de durere ale mulțimei dimprejur, nici strigătele desperate ale copilașilor mai mărișori și nici tânguirile fără seamăn ale soției cari resunau prelung și lugubru în liniștea serei de vară, ca o cântare tristă de îngropăciune...

*

De ceace s'a întâmplat mai departe cronica face. A descrie greutatea prin câte trece un soldat într'un războiu modern este aproape cu neputință. Oamenilor culti, încălziți la lumina adevăratei civilizațiuni ne cade greu a ni-l trece chiar și numai prin retorta închipuirii. Eroul nostru smuls din mediul acela moral și sănătos, nu mai încapă în doială s'a făcut *datorința*. Dorul nepotolit pentru iubita sa soție și pentru odraslele sale îngerești l'a făcut să nu cunoască osteneți și i-a procurat de multe ori puteri supraomenești. Din sufletul neprihănit, adeseori au isbucnit — precum isbucnește apa din stâncă — virtuțile strămoșești, cu cari a pus pe toți în uimire. Dar precum îi era sortit, el a căzut în primele rânduri ale vitejilor oșteni, în șirul cel lung al luptătorilor fără nume, isbit de un glonte ucigaș, sau de vr'o țandură veninoasă de șrapnel. Și el s'a dus astfel pentru totdeauna, implinindu-și cea mai scumpă datorință, aceea de a-și apăra cu îndărătnicia leului turbat *patria*, cuibul sfintelor noastre așezăminte, depozitarul virtuților strămoșești. Dar cu el, durere, s'a pecetluit pentru totdeauna soarta unei familii, de unde a fugit pentru totdeauna răsul, bucuria și fericirea, cari formează seninătatea și farmecul acestei

vieți. Și a rămas numai durerea, întristarea și desna-dejdea cu seria de suferințe, cari formează marea nepotolită a vieții.

Dela punctul acesta se începe apoi tragedia tristă și înfiorătoare a acestei familii.

Soția credincioasă, care a moștenit cele mai curate virtuți casnice, nu va mai vrea să știe de deșertăciunile lumii acesteia. Bujorii de pe față vor dispărea în curând și necazurile vor brăzda urme adânci, cari nu se vor mai vindeca nici odată. Se va mistui zi de zi, ceas de ceas, ca o lumină candidă și curată ce se adine ca prinos pentru lucruri sfinte. În lupta cea grea a vieții, cu oamenii cei răi, cari nu cunosc nici milă, nici îndurare, ea va cădea înfrântă. Moșioara strânsă cu multă sudoare încetul cu încetul se va mistui și instrăină. Și moștenitorii într'o bună dimineață, când ultimul lor razim, mama bună și credincioasă va închide pentru totdeauna ochii, se vor trezi scoși din căminul părintesc în razele dogoritoare ale soarelui de vară sau în gerul aspru și cumplit al iernii, cu traistă de cerșitor în spate sau cu toiagul pribegiei în mână. Copiii, la rândul lor prin o astfel de copilărie tristă vor primi o educație greșită care va face ravagii dezastruoase în viața lor morală și sufletească. Lipsiți de sprijinul necesar ce-l poate procura numai autoritatea tatălui în ei se va dezvoltă un caracter *indoelnic* și *șovăitor*. Prin loviturile continue și sistematice primite din dreapta și din stânga, ei se vor simți pururea *înfrânți* și *umiliți*. În urma acestei conștiinți, ei vor fi dispuși să săvârșească mai ales *acte de slugărnice*, atât de detestabile pentru oamenii ce se respectă.

University Library *

De aici se începe apoi chemarea grea și obositoare a conducătorilor nostri dela sate, chemare de adevărați *samarineni* și *educatori* ai neamului, cari pe de o parte să aline suferințele celor inviforați alinând foamea, arșița dogoritoare, vântul ce mistue precum și alte întimpării ce le întimpinăm la tot pasul, iar de altă parte provăzându-i cu hrana necesară sufletească din care isvorește fericirea adevărată precum și cele mai înalte și nobile virtuți creștinești.

Ce nobile acțiuni de mântuire a sufletelor cari zac aproape de marginea prăpastiei s'ar putea începe astăzi prin satele noastre bântuite de toate mizeriile și nevoile din lume!

Noul an școlar de care ne apropiem cu pași repezi nu este ertat să ne găsească nepregătiți. Propagarea în masele cele mari a poporului a culturii și a civilizațiunii nu este ertat să se întrerupă nici pe un moment. Glasul luminat, blând și convingător al dascălului de pe catedră alături de a preotului de pe amvon trebuie să răsune și atunci când zingănitul de arme se aude în depărtare. Cultura adevărată, credința tare și neclătită în D-zeu, formează merindea cea mai potrivită pentru fiecare ostaș care pleacă în luptă, și, dela gradul cultural și moral al unei oști atârnă chiar și biruința armelor.

În fața acestor adevăruri nerăsturnabile trebuie să ne punem serios pe lucru și să creiăm nouă mijloace pentru stările excepționale, ca să putem aduce în îndeplinire misiunea nobilă și frumoasă de a propaga civilizația și morala în sufletele tinerelor generațiuni școlare fala și mândria noastră de mâne.

Ne gândim mai departe la iarna de care ne desparte numai vr'o câteva luni. Prin satele și cătunele noastre resirate adeseori pe o estenziune de zeci de kilometri, cu o comunicație care e împreună adeseori cu primejduirea vieții școlarilor, formarea

vetrelor școlare va fi adevărată binefacere, un act înalt de caritate omenească. Pe lângă puțină jertfă materială dela care nu este ertat să se subtragă în aceste vremuri nespuse de grele nici un singur om care are inimă. Iar pe lângă puțină osteneală ce ș'ar lua-o asupra lor doamnele și domnișoarele de pe sate, recunoscute de altcum ca foarte bune econoame, pe lângă suferințele de tot soiul s'ar putea indulci cu o bucată de pâine sau cu o lingură de mâncare caldă viața nefericită a multor copii nevinovați ce se mistuesc de foame.

Astfel ș'ar împlini cu scumpătate fiecare factor cultural al satelor noastre chemarea. Învățătorul de pe catedră, preotul de pe amvon și la catehizație ar vesti lumina și cuvintele evanghelice, pe când soțiile și fetele acestora s'ar întrece între olaltă întru împlinirea datoriințelor de caritate: ca pe de o parte să șteargă lacrimile celor înviforați și în acelaș timp să tindă celor lipsiți o bucată de pâine.

În chipul acesta am dovedi, că pe lângă înțelepciunea și prudența ce trebuie să ne caracterizeze mai ales în aceste vremuri mai avem și *inimă*, care nu poate rămâne nepăsătoare la glasul de durere ce trebuie să ne înfiore a cetelor de copii nevinovați ce ne bat zilnic la poartă și tind mâinile întetite implorând ajutor.

Scade birul beției.

În 11 luni veniturile fiscolei din producțiunea și consumația alcoolului au scăzut cu peste 6 milioane de lei.

Iată o constatare de cifre care ne umple de bucurie sufletul, — bucurie de care ar trebui să se resimtă tot Românul cu tragere de inimă pentru viitorul neamului și țării sale. Scade birul alcoolului! Ce dovadă mai elocventă, că nu în zadar e provăduit cuvântul cel bun, cuvânt de mântuire pentru rassa noastră, ale cărei mari și înălțătoare destinate numai brațul vânjos al țaranului oștean și mintea pricepută a cărmacilor sunt chemate să le înfăptuiască!

Cu peste 6 (citiți șase) milioane au scăzut încasările fiscolei din taxele de producțiune și consumațiune a alcoolului, pentru perioada 1 Aprilie 1914 — 28 Februarie 1915, — deficit care, exact, se cifrează la 6.370.992 lei. Totalul acesta se descom une astfel: 2.722.491 lei diferența în minus la taxa de producție (11.508.234 față de 14.236.726 lei în perioada corespunzătoare a exercițiului 1 Aprilie 1913 — 1 Martie 1914) și 3.642.501 lei diferența în minus la taxa pentru vânzarea spiritoaselor (5.463.521 lei față de 9.106.022 în aceeaș perioadă). Sunt date de o precizie indiscutabilă, pentru că le-am cules din însăș expunerea ministerului de finanțe asupra încasărilor realizate de Stat în 11 luni ale exercițiului trecut.

Dacă birul beției a scăzut, avem de înregistrat, în schimb, un spor îmbucurător la unele din ramurile într'adevăr creatoare ale economiei naționale: un plus de 1.227.955 lei la foncieră; un plus de 828.03 la patentă; un plus de 216.311 la impozitul personal. S'a băut mai puțin, — s'a făcut o cultură mai intensivă a a pământului, s'au construit și reparat mai multe case, sporindu-le rentabilitatea, s'a putut încasa, fără tohă, mai mult din capitație. Tot în legătură cu scăderea birului beției trebuie să punem și ușoara scădere pe care o înregistrează capitolul fiscal al cărților de joc: 4.026 lei! e și aceasta un început, neînsemnat în aparență (854.743 lei față de 858.769), dar care permite

totuș speranța că pornirea cea bună nu se va poticni și va da rosde mai mari.

* * *

Scade birul beției! E o bucurie ce nu ne-o putem stăpâni și care am dori să fie desăvârșită: să dispară cu totul din fondurile de alimentare ale bugetului țării pata aceasta de rușine și ruină. Și ce lesne ar putea face Statul gestul mântuitor, gestul de stărpire radicală, definitivă a germentului de distrugere a sevei vitale a națiunii: ar fi să renunțe la un venit anual de 23 milioane la un buget general de aproape 600 milioane (15 milioane taxa bănturilor spirit ase, 1 milion taxa asupra țuicei și 7.500.000 taxa pentru vânzarea spiritoaselor).

Cu prețul acesta minim de 24 milioane s'ar suprimă otrava care nimicește fizicul, tâmpește mintea, sporește procentul criminalității, pe acel al degenerescenței și moralității. O bună parte din acest sacrificiu de 23 milioane s'ar putea acopori cu diferența bugetului de de întreținere a închisorilor și al asistenței publice: ar scădea numărul pușcărișilăr și al cerșetorilor.

Ce rol poate jucă minima cifă de 23 milioane față de 600 milioane, când fiscolei ar găsi o compensație înzecită în ramurile de productivitate utilă a întregi noastre vieți economice, iar moralmente țara ar câștiga în vlagă trupească și sufletească!

De ce nu ar fi cu puțință în România ceea ce s'a putut în Rusia, unde printr'un singur ukaz împărătesc s'a închis dintr'odată robinetul beției. Noi înțelegem mulțumirea orgolioasă cu care d-l Bark, ministrul de finanțe al imperiului tuturor Rusiilor, a constatat deunăzi, la deschiderea Dumei, că desființarea monopolului bănturilor spiritoase n'a afectat de loc capacitatea de producțiune a ruajului care alimentează bugetul. Rusia, cu toate enormelor cheltueli datorite rășboiului — cari, la finele anului 1915, se vor urcă la 7.242 milioane de rubel — a izbutit nu numai să mențină în bună stare resursele necesare, dar a putut de asemenea să umple goiul pricinuit de interzicerea vânzării spiritoaselor care aducea un miliard de rubel (peste 2 miliarde și jumătate de lei). Economia națională nu numai că n'a pierdut, dar încă a câștigat aproape pe atâta, căci totalul avuției acuză un spor de 1.800 milioane de rubel — spor pe care ministrul de finanțe l'a atribuit în întregime temperanței poporului. Iar concluziunea expozeului d-lui Bark asupra situațiunii financiare a Rusiei a fost că „această interdicțiune binefăcătoare a vânzării alcooliceleor treduie neapărat menționată și după rășboiu“.

Nu se poate ca pe calea aceasta a protecțiunii ressei noastre să rămânem înapoi Rusiei, unde darul beției eră mai inveterat și mai generalizat; nu se poate să nu urmăm pilda Franței — de la care am împrumutat atâtea lucruri bune și care de asemenea porcede cu hotărîrea la stărpirea flagelului care a amenințat-o în forțele ei vii. Ca și marea republică apusană avem și noi datoria, pe cât de elementară pe atât de mare, de a ocroti pe soldat și pe lucrător, reazimul Statului în opera de propășire, de apărarea națională și de înfăptuire a măreațelor aspirațiuni ale neamului.

Așteptăm gestul binecuvântat al patriotului luminat din capul vistieriei țării; așteptăm dela d-l Costinescu măsura de radicală stărpirea flagelului care ruinează și necinstește un popor. Suntem încredințați că glasul nostru nu va răsuna în deșert, că va găsi un ecou adânc în inima omului care, de acolo de pe trea-

pta de sus a piramidei sociale, vede limpede și unde e pieirea și unde e mântuirea.

Să dea Dumnezeu ca noi, cari astăzi salutăm cu bucurie și nădejde scăderea birului beției, să putem cât de curând striga: Trăiască România cu desăvârșire liberată de acest bir!

Prof. Dr. M. Minovici.

Marea cruciadă.

D-l Joseph Reinach, fost deputat și unul dintre campionii antialcoolismului în Franța, a ținut la „Societatea franceză pentru ajutorarea răniților militari“ o foarte instructivă conferință, pe care a intitulat o: „Alcoolismul și Răsboiul“.

Conferențiarul, după ce schițează istoricul campaniei antialcoolice, amintește că Pasteur, Berthelot și Wurtz, cei mai mari savanți și și cugetători ai Franței și lumei contemporane, au fost promotorii Mării Cruciate și că formula lor constantă — care până la victoria desăvârșită va fi strigătul de război al tuturor acelor cari s'au înrolat în legiunea contra alcoolismului — a fost: „Alcoolismul — iată inamicul“.

Și d-l Reinach a continuat astfel:

Acest inamic vătămător și teribil al rasei noastre, al sănătății sale fizice și al sănătății sale morale: acest furnizor sinistru al ochelor și pușcărilor, al spitalului și al balamucului, cum să-l dosorim? Grea, foarte grea luptă, pentru că aici ca și aiurea, interesele particulare se coalizează contra interesului general și pentru că se întâmplă foarte des că apărătorii interesului general sunt mai puțin curagioși, mai puțin îndrăzneți, mai puțin tenaci decât apărătorii intereselor particulare. Dar oricât de cumplită ar fi bătălia noi o vom câștiga.

Noi, la început, n'am avut cu noi decât adevărul. Astăzi avem de partea noastră pe lângă adevăr și glasul opiniei publice. Noi suntem aceia cari ne găsim în ofensivă, noi suntem aceia cari câștigăm teren. De câteva luni am cucerit avantaje pe cari nu le-am tratat cu dispreț dacă am putea să ne desbărăm de ceea ce Napoleon numea „deprinderea noastră națională de a ne micșora noi înșine“.

Ia să enumăr aceste avantaje. Mai întâi din primele zile ale războiului am avut de înregistrat decretul și ordonanțele prefecturale interzicând vânzarea absintului și ordinile prin cari comandanții armatelor noastre opriră de ase vinde soldaților în zonele armatelor băuturi spirtoase. Veni în urmă legea pentru limitarea numărului debitelor de băuturi votată de Cameră, — după douăzeci de ani ee rezistență, prima mea propunere datează din 1895 — și a cărei ratificare de către Senat e sigură.

* * *

Nu odată am avut prilejul să discut asupra acestei înfricoșătoare chestiuni a alcoolismului cu americanii și scandinavii, două dintre popoarele cari cu mai multă hotărâre au combătut flagelul. Conversația nu durase vreme îndelungată, că problema alcoolismului se găsea precizată în limitele alcoolismului uvrier și că mi-a fost de îndată indicat cercul muncitoresc ca unul din antidoturile cele mai eficace ale debitului de alcool *ginhouse* în America și *samlag* în Norvegia și Suedia, cu infamul adăpost a desfrâului. Mai nu e târgușor în Norvegia sau Suedia, mai nu e oraș american care să nu-și aibă cercul său muncitoresc, salonul poporului, din care alcoolul a fost gonit.

Să adaugă că interlocutorii mei și-au exprimat mirarea că n'am urmat de mult pilda lor.

Supun aceste observațiuni și aceste exemple meditațiunilor d-voastră. Vă cer să examinați necesitatea de a întinde la lucrătorii luați în totalitatea lor organizația pe care „Societatea pentru ajutorarea răniților de răzdoi“ o schițează astăzi în folosul convalescenților militari. Afirm că aceasta este una din soluțiunile problemei alcoolismului, căci n'o să vă închipuți că o problemă atât de complexă nu comportă decât o singură soluțiune. Răul are în totdeauna foarte numeroase cauze, de aceea comportă în totdeauna numeroase leacuri.

Așfel, rozboiul acestă care e plin de dureri și de speranțe, totodată de grozavii și de frumusețe, va fi, el e de pe acum, odată mare în istoria luptei contra alcoolismului, vrăjmașul dinăuntru, care nu e mai puțin detestabil ca inamicul de afară.

Oamni nu numai ai tuturor partidelor, dar din toate clasele sociale, s'au apropiat în fraternitatea din tranșee, de pe câmpurile de bătălie, în fraternitatea doliarilor, a neînfrantei voințe de a învinge și ce asigură unei Franțe, care își va fi redobândit frontierele sale, o pace care nu se va sinchisi de nici un fel de agresiune.

Marile datorii de solidaritate națională ce am împlinit laolaltă s'au născut sau au devenit mai urgente din alte mari datorii de solidaritate socială.

Nu mă indoesc că ideea își va croi calea în mintea și inima d-voastră. De azi inscriu în cartea be aur a ligilor noastre antialcoolice Crucea-Rosie Franceză.

Joseph Reinach.

CRONICA.

† **Vasile Micula.** Cu inima sfâșiată de durere anunțăm tuturor prietinelor și cunoscuților, că iubitul și neuitatul nostru coleg *Vasile Micula*, profesor de matematică și fizică la școalele medii gr.-or. române din Brașov, locotenent ces. și reg. de artilerie în rezervă și comandantul bateriei 2 din regimentul de artilerie de câmp nr. 21, decorat pentru vitejie cu medalia „Signum Laudis“, fiind rănit grav în ziua de 18 August n. a. c. de un obuz inamic pe frontul de sud-vest al ostirilor noastre, după câteva zile de grele suferințe în etate de 34 ani, a sucombat într'un spital al Crucii roșii în apropierea liniei de foc. Nu-i știm până acum precis nici ziua morții, nici locul unde și-a dat sufletul său blând. Răsboiul crunt ni-a cerut jertfe cumplite. După Dr. Alex. Bogdan și Dionisie Nistor, iată ne-a smuls și pe acest scump și tuturor atât de drag coleg. pe care cu noi împreună îl deplânge o soție nemângăiată și trei copilași nevărăstnici. Fă, Doamne, ca împlinită să fie prin jertfa aceasta curată ecatomba jertfeilor și durerilor noastre! Iar pe colegul nostru cel atât de bun, atât de drept și cu frica Ta în cucernicul său suflet, odihnește-l între ai săi: în ceata celor drepti și buni! Brașov, în 20 August v. 1915. *Corpul profesoral dela școalele medii gr.-or. române.*

Necrolog. Cu adâncă durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, prietinelor și cunoscuților, că mult iubitul nostru fiu, soț, tată, frate, cumnat și unchiu *Vasilie Micula* profesor de matematică și fizică la școalele medii gr.-or. române din Brașov, locotenent ces. și reg. de artilerie în rezervă și comandantul

Bateriei 2 din regimentul de artilerie de câmp nr. 21, decorat pentru vitejie cu medalia „Signum Laudis”, fiind rănit grav în ziua de 18 August n. a. c. de un obuz inamic pe frontul de sud-vest al oștirilor noastre, după câteva zile de grele suferințe în etate 34 ani a sucombat în 22 August n. într'un spital al crucei roșii în apropierea liniei de foc și fost înmormântat în ziua de 23 August la orele 5 după amiază. Fie-i țărâna ușoară și memoria dîneconvântată! Brașov, în 3 Septemvrie, n. 1915. Nicolae Micula n. Crașovan soție. Vasiliță, Ovid, Mircea fii. Ana și Maria surori. Fortunat Mureșian, preot, Irimie și Iosif cumnați.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala confesională gr.-or. rom. din **Fiscut** (Temesfűskut) tractul Lipovei în nex cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 3793/1915 se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 1060 cor.
2. Cortel liber în edificiul școlii, cu grădină de 200 stânjini².
3. Spese de conferință în senzul concluzului Ven. Sinod eparhial 91/1914.
4. Pentru scripturistică 10 cor.
5. Dela înmormântări unde va fi poftit 80 fileri.
6. Intregirea salariului se va cere dela stat, carea este asigurată prin rezoluțiunea Ex. Sale Dlui ministru cu Nr. 94987/1913.

De încălzirea și curățirea internă a locuinței învățătorescilor se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și de a salei de învățământ comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat, să conducă strana, să conducă și supravegheze școlarii la sf. biserică în duminică și sărbători și alte funcțiuni liturgice fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt poftiți să-și înainteze recursurile lor adresate comitetului parohial din Fiscut (Temesfűskut) pe calea Prea Onor. Oficiu protopopesc a Lipovei (Lippa) ajustându-le cu următoarele documente originale:

a) Estras de botez din matricula bis. și de naștere din matricula civilă, b) diplomă de învățător, c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunei natale, d) declarație privitor la serviciul militar, încât este asentat și a făcut anul de voluntar, ori nu, — având a se prezenta sub durata concursului în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Fiscut ținut la 1/14 septemvrie 1914.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* ppresb. insp. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea vacantei parohii de clasa I. din **Ianosda** (Janosd) cottul Bihor, protopopiatul Tincei cu termen de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următoarea dotațiune: 1. Casă parohială cu grădină.

2. O sesiune întreagă de pământ și competența de imaș.
3. Bir preoțesc dela fiecare Nr. de casă 30 litre cereale (parte grâu, parte cucuruz). 4. Intregirea dela stat ce eventual se va asemna. Parohul este obligat a suportă însuși toate dările publice, cari revin după pământul parohial și a prevedea catehizarea elevilor dela școala din Ianosda fără alta remunerațiune. Reflectanții au să se prezenteze în cutare duminică ori sărbătoare în sfta biserică din loc, iar recursurile lor adresate comitetului parohial și ajustate conform regulamentului au să le înainteze subscrisului ppresbiter.

Nicolae Rocsin protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională ort. rom. din **Roșia** (Borosrősa) ppbiteratul Buteni să publică concurs cu **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. În bani gata 366 coroane.
2. 6 Hl grâu, 6 Hl cucuruz, ori 138 cor.
3. 4 stângeni de lemne duse acasă la învățător, ori 96 coroane.
4. Pentru conferință 20 coroane și scripturistică 6 coroane.
5. Stolele îndatinate.
6. Intregirea salariului dela stat e votat, însă parohia nu-l garantează.
7. Locuință în natură cu grădină. De curățirea locuinței învățătorescilor se va îngriji alesul.

Alesul învățător e dator să conducă strana la toate ocaziunile și funcțiunile din parohie, să instrueze elevii în cântările bisericești și ai conduce în duminică și sărbători la sfta biserică fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt avizați ca cererile lor de concurs asortate în ordine și adresate comitetului parohial din Roșia, să le înainteze P. O. Oficiu ppresc din Buteni (Körösbökény) în termenul concursual, având dâșii a se prezenta într'o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Roșia spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *F. Rocsin* ppbiter.

—□—

3—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericești (potire, disc, ste-luță, cruci, candelă, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

Librăria Diecezană

Arad, Strada Deák Ferencz N-rul 35

Mare depozit în ornate recvizite bisericesti și anume:

Ornate (odăjdii) în cele mai variate execuțiuni după ritul bisericeii ort. române dela . . .	50—1000 cor.
Potire de aur, argint, bronz aurit, sau argintat dela	36— 200 cor.
Potire de sticlă	— 100 cor.
Cruci pentru altare, pentru funcțiuni, din tot soiul de metal și lemn dela	4— 100 cor.
Cădelnițe de bronz și argint dela	20— 100 cor.
Candele de argint dela	— 100 cor.
Disc cu stea de bronz și aur, dela	— 50 cor.
Litier argint chișa	130 cor.
Cutie pentru mir și pentru cuminecătura celor bolnăvi, din argint, cu prețul de	34 cor.
Icoane pictate pe pânză în diferite colori și mărimi, dela	8— 100 cor.
Prăznicare pe lemn ori tinichea	
Evanghelie cu litere latine și cirile legată mai simplu dela 24—40 cor., în legătură catifea	100— 130 cor.
Apostol, Octoichul cel mare, Ceaslov, Cazania, Molitvelnic cu litere latine sau cirile și cu toate celelalte necesare bisericilor noastre.	

◆ La dorință servim la moment cu informațiuni și deslușiri mai detaliate. ◆

Serviciu prompt. ≡ Prețuri moderate. ≡ Nr. telefonului 266.